

VERSLAG SESSIE AAN HET WERK MET DE IPS-METHODIEK

Door IPS tools om mensen snel in een baan te plaatsen

De methode IPS - Individuele Plaatsing en Steun – staat steeds meer in de belangstelling. IPS wordt nu door heel Nederland ingezet om mensen met ernstige psychische aandoeningen aan betaald werk te helpen. Wat houdt de methode in en wat betekent de toepassing hiervan voor de samenwerking tussen geestelijke gezondheidszorg en sociaal domein? Drie arbeidsmarkregio's vertellen over hun ervaringen.

Colette van Duin (trajectbegeleider/teamleider bij WIJ 3.0) en Therese Venema (adviseur werk bij Lister) van de arbeidsmarktregio Midden-Utrecht bijten het spits af met een [pitch](#). De regio investeert sinds een aantal jaren extra in mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt, onder andere door het toepassen van IPS - Individuele Plaatsing en Steun. Dit is een methode voor het vinden en behouden van betaald werk die zich in de praktijk heeft bewezen. Iedereen die een reguliere baan wil, kan meedoen. De kracht van IPS is dat iemand snel in een baan wordt geplaatst.

Inclusieve samenleving

Het grote doel is de inclusieve samenleving, vertellen Van Duin en Venema. "Om mensen naar een reguliere betaalde baan te begeleiden is het belangrijk dat de ggz minder betuttelend wordt. Werk niet voorzichtig met tussenstappen. IPS geeft daarvoor de tools. Deze methode verspreidt zich nu als een olievlek binnen organisaties in onze regio." Behandelaren en cliënten zien volgens beiden dat IPS werkt; er wordt gedacht vanuit mogelijkheden. Ook gaan ggz-instellingen en uitkeringsinstanties als UWV en verschillende gemeenten meer samenwerken en elkaar beter begrijpen.

Wat zijn de kosten van IPS? Dat is de eerste vraag in de korte discussie die volgt en wordt geleid door Marlise Huijzer. Cris Bergmans van het kenniscentrum Phrenos wijst op het hoofdstuk over dit onderwerp in het boek *IPS Werkt!* Er zijn aanwijzingen dat IPS kosteneffectief is: de methode is in ieder geval kostenneutraal en het maatschappelijk rendement is duidelijk aangetoond. Een andere vraag gaat over de voorwaarden van IPS. Het begint bij de motivatie van de cliënt, wordt opgemerkt. Die moet graag gelijk aan het werk willen gaan. Ook is het erg belangrijk dat IPS in de ggz-hulp is geïntegreerd.

Investeren in relatie

Van Duin en Venema komen met het dilemma dat IPS niet altijd samengaat met de kaders en protocollen van UWV en gemeenten. "Kijk waar je elkaar kunt vinden om uit de bureaucratie te komen", suggereert Tof Thissen, algemeen directeur van UWV

WERKbedrijf. Die opmerking wordt breed gedeeld. De aanwezigen vinden dat je moet investeren in de relatie, onder meer door overleg over casussen. Dat tilt de samenwerking naar een hoger niveau.

De arbeidsmarktregio Haaglanden heeft een subsidieregeling voor IPS, waaruit 25 trajecten per jaar worden gefinancierd. Het rendement is goed, zegt projectcoördinator Mirjam Staas. "Bij de eerste 23 trajecten hadden zeven mensen binnen een jaar betaald werk." Zij behandelt het thema: hoe organiseer je kennisdeling in de regio? "Elke zes weken is er casuïstiekoverleg en dat is goed en leuk. Ook worden veel vacaturemeldingen actief gedeeld. De kracht van IPS is dat je met elkaar om de cliënt heen gaat staan."

Rode draad ontwikkelen

Kennisdeling is niet altijd gemakkelijk. Staas: "We zijn alle dilemma's wel tegengekomen. Je moet gewoon beginnen en een rode draad ontwikkelen. Het is niet erg wanneer er wat misgaat. Je kunt vanuit de samenwerking best een beetje duwen tegen regels. Deel ook actief successen." Volgens Staas is het de bedoeling dat de integrale samenwerking met ggz-professionals op termijn een onderdeel van de reguliere aanpak wordt. "Dan kan ik als projectcoördinator een stap terug doen."

Haar dilemma is: hoe organiseren we effectief overleg in een grote en diverse arbeidsmarktregio? Daarvoor heeft Phrenos een aantal documenten ontwikkeld, zegt Bergmans. Deze documenten horen bij het boek en gaan onder meer over het bijhouden van werkgeverscontacten en de caseload van IPS-trajectbegeleiders. Ze kunnen op de site van [uitgeverij Coutinho](#) worden gedownload.

IPS-trajectbegeleider verbonden aan GGZ

De arbeidsmarktregio Rijk van Nijmegen is in 2017 met IPS gestart. Eerst heeft de regio een maatschappelijke business case laten uitvoeren. "De methode levert onder de streep maatschappelijk erg veel op", vertellen Anne van den Ende (projectleider bij WerkBedrijf Rijk van Nijmegen) en Leonie Veenhuis (adviseur beleidsontwikkeling werk bij de gemeente Nijmegen). "Ook zijn er voldoende cliënten die een IPS-traject kunnen volgen. De doelstelling is 40 procent reguliere uitstroom."

De IPS-trajectbegeleider is conform de methodiek verbonden aan de ggz en opereert vaak vanuit een ambulant team. "Van daaruit doet de IPS-trajectbegeleider de begeleiding richting werk en op de werkplek. Het voordeel is dat de IPS-trajectbegeleider veel weet van psychopathologie."

IPS is in de regel bedoeld voor mensen met ernstige psychische aandoeningen en zo wordt de methode in het Rijk van Nijmegen gehanteerd. Dat roept wel de vraag op: voor welke andere doelgroepen is IPS geschikt? Een aantal verslavingsinstellingen blijkt de methode eveneens te gebruiken, al plaatst een aanwezige de kanttekening dat een stapsgewijze benadering voor de meeste verslaafden beter werkt. IPS wordt in Nederland soms ook ingezet voor mensen met een lichte verstandelijke handicap en psychische problemen.

Apart instrument

Het [Rijk van Nijmegen](#) hanteert dezelfde regeling voor IPS als UWV. De deelnemende ggz-instellingen krijgen achtduizend euro voor een traject van drie jaar. Hiermee is 77 uur trajectbegeleiding mogelijk. De regio brengt een deel van de activiteiten van de trajectbegeleider onder bij de ESF-subsidie Actieve Inclusie. Dat leidt tot een tegenwerping vanuit de zaal. "Dit bureaucratische circus moet je niet willen."

Van den Ende en Veenhuis brengen als dilemma in: IPS is een apart instrument in het Rijk van Nijmegen en wordt niet gestapeld met dagbesteding, omdat bij IPS wordt gestart met regulier werk. Hoe gaan andere regio's om met tussenstappen? "Wees nooit rigide in wat je doet", vindt een aanwezige. "Regeltjes helpen hier niet."

Highlights:

- IPS geeft de tools aan de geestelijke gezondheidszorg voor een effectief traject naar werk, zonder dat tussenstappen nodig zijn.
- Er zijn aanwijzingen dat IPS kostenneutraal is en het maatschappelijk rendement is duidelijk aangetoond.
- Begin er gewoon mee. De methode zal zich als een olievlek binnen organisaties verspreiden, omdat steeds meer behandelaars en cliënten de voordelen van de methode ervaren.
- Investeer in de relatie tussen ggz en werk & inkomen, onder meer door geregeld casuïstiekoverleg. Dat tilt de samenwerking naar een hoger niveau.
- Accepteer dat iemand een paar keer kan uitvallen en zorg voor een zachte landing. Communiceer hierover duidelijk met de werkgever; dan weet de werkgever wat die kan verwachten.
- IPS is een bewezen effectieve methode voor de doelgroep van mensen met ernstige psychische aandoeningen. Wil je IPS voor een andere doelgroep inzetten? Ga dan goed na of dit de meest geschikte benadering is. De methode is voor andere doelgroepen nog niet bewezen effectief.